

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 76/2025-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpených Advokátska kancelária TRNKA s. r. o., Námestie SNP 26A, Zvolen, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9Cdo/125/2023 z 25. septembra 2024 takto

rozhodol:

Ústavnú sťažnosť **odmieta**.

Odôvodnenie:

I.

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 18. decembra 2024 domáhajú vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa 46. ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) zrušujúcim uznesením najvyššieho súdu o dovolaní v civilnom spore.

II.

2. Žalobca, ktorému bol Centrom právnej pomoci priznaný nárok na poskytnutie právnej pomoci, sa žalobou proti sťažovateľom domáhal náhrady škody na jeho dome, ktorú mu mali spôsobiť tým, že z ich nehnuteľnosti steká dažďová voda pod jeho dom. Okresný súd vyzval sťažovateľov a žalobcu zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania po 350 eur. K tomu sa vyjadril žalobca, ktorý v časti B) formulára (predmet podania) uviedol, že podľa § 4 ods. 3 zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“) je od poplatku oslobodený aj ten, komu bol priznaný nárok na poskytnutie právnej pomoci, a v časti C) formulára (návrh rozhodnutia) uviedol, že by mal byť oslobodený od zaplatenia preddavku na trovy dôkazu tým skôr, že ani jeho príjem pozostávajúci zo starobného dôchodku mu ho neumožňuje zaplatiť.

3. Okresný súd žalobu proti sťažovateľom zamietol pre neunesenie dôkazného bremena žalobcom. Žalobca nezaplatením preddavku na trovy znaleckého posudku zmaril vykonanie rozhodujúceho dôkazu. Bez zistenia odborných skutočností, ktoré mali byť znaleckým dokazovaním zistené (dôvody vzniku poškodení na dome žalobcu), nemohol vo veci rozhodnúť. Krajský súd na odvolanie žalobcu potvrdil rozsudok okresného súdu. Žalobca v odvolaní namietal, že okresný súd mal vykonať znalecké dokazovanie bez uloženia zloženia preddavku, keďže priznanie nároku na právnu pomoc sa podľa § 4 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch považuje za oslobodenie od poplatkovej povinnosti. K tomu krajský súd poukázal na § 253 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), podľa ktorého ak súd ustanovení znalca a strane nebolo priznané oslobodenie od súdneho poplatku, najneskôr s ustanovením znalca uloží povinnosť zaplatiť preddavok. Súd pri preddavku na trovy dôkazu bez návrhu neskúma splnenie podmienok na oslobodenie od súdneho poplatku, ale len to, či bolo strane rozhodnutím súdu priznané individuálne oslobodenie od súdneho poplatku podľa § 254 CSP. Preto nepostačuje zákonné oslobodenie podľa zákona o súdnych poplatkoch ani preukázané splnenie podmienok na oslobodenie od súdneho poplatku. Preto okresný súd správne nevykonával znalecké dokazovanie pre nezaplatenie preddavku žalobcom.

4. Proti tomu podal žalobca dovolanie. Jeho prípustnosť označil ustanovením § 421 CSP o nesprávnom právnom posúdení krajským súdom. Žalobca v texte dovolania namietal postup okresného súdu, keď nevykonával znalecké dokazovanie pre ním nezaplatený preddavok na trovy tohto dôkazu, hoci sa bránil tým, že je zdravotne ťažko postihnutý, o čom predložil v konaní doklad, a podľa § 4 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch mal byť od platenia oslobodený. K tomu uviedol, že sťažovatelia nerešpektujú súdne ani správne rozhodnutia a on ako invalidný dôchodca nemá peniaze na nové znalecké posudky, keď v predchádzajúcich posudkoch znalci konštatovali, že ak sťažovatelia nezrealizujú na svojich nehnuteľnostiach potrebné opatrenia, tak naďalej bude dochádzať k podmáčaniam jeho domu.

5. Najvyšší súd ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením zrušil rozsudky krajského a okresného súdu a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Konštatoval neprípustnosť dovolania podľa § 421 CSP (nesprávne právne posúdenie), no z obsahu dovolania vyabstrahoval prípustnosť podľa § 420 písm. f) CSP (nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci dovolateľovi uplatňovať jeho procesné práva v miere porušenia jeho práva na spravodlivý proces). Najvyšší súd z podania žalobcu, ktorým reagoval na výzvu súdu na zaplatenie preddavku, zvýraznil časť C) formulára, v ktorej žalobca uviedol, že mal byť oslobodený od platenia preddavku tým skôr, že z jeho starobného dôchodku ho nemôže zaplatiť. Najvyšší súd konštatoval, že okresný súd nepostupoval správne, keď toto podanie podľa jeho obsahu neposúdil ako návrh na individuálne oslobodenie od súdneho poplatku podľa § 254 CSP. Preto je dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP dôvodný.

III.

6. Sťažovatelia nesúhlasia s najvyšším súdom, že žalobca v dovolaní vymedzil dovolací dôvod zmätočnosti v súlade s § 431 CSP o náležitostiach vymedzenia dovolacieho dôvodu. Žalobca v dovolaní nenamietal, že postup súdov, ktoré jeho podanie neposúdili ako žiadosť o individuálne oslobodenie od súdneho poplatku, napĺňa dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP. Opakovane tvrdil len to, že je invalidný dôchodca a nemá peniaze na ďalšie znalecké posudky. Žalobca

dovolací dôvod nekonkretizoval aspoň tak, aby ho bolo možné pod nejaký zákonom prípustný dovolací dôvod podradiť. Preto podľa sťažovateľov najvyšší prekročil rozsah žalobcom uplatnených dovolacích dôvodov, ktorým bol viazaný.

7. Sťažovatelia nesúhlasia s najvyšším súdom, že podanie žalobcu treba podľa obsahu posúdiť ako návrh na individuálne oslobodenie od súdneho poplatku podľa § 254 CSP. Podľa sťažovateľov žalobca týmto podaním len predostrel svoj právny názor, že zákonné oslobodenie podľa zákona o súdnych poplatkoch sa vzťahuje aj na preddavkovú povinnosť na trovy dôkazu podľa CSP, no nemožno z neho vyvodiť, že by sa domáhal oslobodenia od súdneho poplatku podľa § 254 CSP. Tým, že najvyšší súd v podaní žalobcu našiel to, čo tam nebolo, narušil princíp rovnosti strán sporu, keďže okresný súd bude rozhodovať o oslobodení žalobcu od súdneho poplatku, hoci on o to nepožiadaval. Poukazujú na to, že posudzovanie procesného úkonu podľa jeho obsahu neumožňuje súdu, aby určitému a zrozumiteľnému úkonu prikladal iný než účastníkom sledovaný zmysel.

IV.

8. Sťažovatelia ústavnou sťažnosťou namietajú uznesenie najvyššieho súdu, ktorým v civilnom spore boli na dovolanie zrušené rozsudky okresného a krajského súdu. Prístup ústavného súdu k zrušujúcim rozhodnutiam najvyššieho súdu v konaní o dovolaní vyplýva z východiska, podľa ktorého aj zrušujúce rozhodnutia všeobecného súdu môžu byť principiálne spôsobilé porušiť základné právo účastníka konania. Aj vydanie procesného rozhodnutia všeobecným súdom je potrebné považovať za súčasť poskytovania súdnej ochrany. Ide najmä o prípady, ak všeobecný súd vyrieši nejakú otázku s konečnou platnosťou, ktorá je spôsobilá ovplyvniť ďalší priebeh konania alebo jeho výsledok (II. ÚS 344/2019).

9. Namietané uznesenie najvyššieho súdu zrušuje rozsudky okresného a krajského súdu, ktorými bolo právoplatne rozhodnuté v prospech sťažovateľov. K významu namietaného uznesenia pre sťažovateľov treba uviesť, že hoci najvyšší súd ovplyvnil konanie do tej miery, že vec vrátil na ďalšie konanie okresnému súdu, z jeho záverov nemožno vyvodiť, že v ďalšom konaní bude nevyhnutne rozhodnuté v neprospech sťažovateľov. Okresný a krajský súd zamietli žalobu proti sťažovateľom pre neunesenie dôkazného bremena žalobcom, keďže okresný súd pre nezaplatenie preddavku žalobcom nevykonaním znalecké dokazovanie k rozhodujúcim skutkovým okolnostiam, bez zistenia ktorých nemohol vec posúdiť. Najvyšší súd zrušil rozsudky okresného a krajského súdu pre ich formalistické závery vychádzajúce z nesprávneho posúdenia obsahu podania žalobcu. Z toho nemožno vyvodiť, že v ďalšom konaní bude vyhovené žalobe žalobcu proti sťažovateľom. Pre rozhodnutie o zodpovednosti sťažovateľov za škodu na dome žalobcu je podstatné doteraz súdmi nevykonané znalecké dokazovanie k rozhodujúcim okolnostiam (dôvody vzniku poškodení).

10. Sťažovatelia najvyššiemu súdu vytýkajú nerešpektovanie viazanosti dovolacím dôvodom, keďže žalobca ako dovolací dôvod neuviedol neposúdenie jeho podania ako žiadosti o oslobodenie od súdneho poplatku a nesprávne posúdenie obsahu podania žalobcu ako žiadosti o oslobodenie od súdneho poplatku podľa § 254 CSP. K tomu však už neuvádzajú, že tieto závery najvyššieho súdu sú spôsobilé ovplyvniť výsledok konania ako celku. To preto, lebo tomu tak nie je. Najvyšší súd namietaným uznesením neprejuroval výsledok sporu a nie je zrejmé, ako súdy definitívne

rozhodnú, keďže nevyriešil žiadnu právnu či skutkovú otázku rozhodnú pre hmotnoprávne posúdenie žalobného nároku. Súdom nič nebráni, aby v ďalšom konaní po náprave najvyšším súdom vytkutej procesnej vady opätovne rozhodli o neexistencii predpokladov vzniku zodpovednosti sťažovateľov za škodu na dome žalobcu.

11. Nemožno súhlasiť so sťažnostnou námietkou, že najvyšší súd nerešpektoval viazanosť dovolacími dôvodmi. Najvyšší súd postupoval ústavne konformne, keď od dovolateľa nevyžadoval textuálne dokonalé vymedzenie dovolacieho dôvodu, ale z obsahu dovolania ako celku dovolací dôvod vyvodil. Treba súhlasiť s najvyšším súdom, že z obsahu dovolania je zrejмый nesúhlas žalobcu s nevykonaním znaleckého dokazovania, ktorý dôvodil tým, že ako invalidný dôchodca nemá peniaze na ďalšie znalecké posudky. Táto argumentácia žalobcu je zhodná s jeho vyjadrením, ktoré bolo reakciou na výzvu na zaplatenie preddavku na trovy dôkazu, že jeho príjem pozostávajúci z dôchodku umocňuje to, že by mal byť od povinnosti zaplatiť preddavok oslobodený. Z toho potom možno vyvodiť dostatočne kvalitatívne vymedzenú dovoláciu námietku, že napriek tomu, že žalobca žiadal o oslobodenie od platenia preddavku na trovy dôkazu, čo výslovne uviedol v časti C) formulára (návrh rozhodnutia), okresný súd ho od preddavku neoslobodil, a pre jeho nezaplatenie znalecké dokazovanie nevykonával.

12. K tomu možno uviesť, že dovolací dôvod zmätočnosti sa podľa § 431 ods. 2 CSP vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada. V súlade s tým žalobca dovolací dôvod vymedzil, aj keď prípustnosť dovolania, ktorou najvyšší súd viazaný nie je, označil nesprávnym zákonným ustanovením. Hoci žalobca výslovne nenamietol nerozhodnutie okresného súdu o jeho návrhu na individuálne oslobodenie od súdneho poplatku pre nesprávne posúdenie obsahu podania, namietal priamo dôsledok tohto nerozhodnutia, t. j. neoslobodenie od povinnosti zaplatiť preddavok. Najvyšší súd pri posúdení žalobcom v dovolaní namietnutej správnosti neoslobodenia žalobcu od preddavkovej povinnosti zistil, že okresný súd pre nesprávne posúdenie obsahu žiadosti žalobcu ani len neposudzoval jeho majetkové pomery, hoci pre nízky dôchodok žiadal byť oslobodený od zaplatenia preddavku. Preto prístup najvyššieho súdu k vymedzeniu a viazanosti dovolacím dôvodom nemožno hodnotiť ako sťažovateľmi namietané neprípustné a extenzívne prekročenie viazanosti dovolateľom vymedzeného dovolacieho dôvodu.

13. Poukaz sťažovateľov na záver rozhodnutia ústavného súdu (IV. ÚS 644/2021), podľa ktorého ak dovolateľ označí len jeden z dovolacích dôvodov (zmätočnosť alebo nesprávne právne posúdenie), tak dovolací súd nemôže sám vykonať prieskum aj z hľadiska dovolateľom neoznačeného dovolacieho dôvodu, nie je na ich vec priliehavý. Z priliehavého záveru rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 51/2020 vychádzal najvyšší súd, keď konštatoval, že vymedzením prípustnosti dovolania žalobcom nie je viazaný a prípustnosť dovolania skúma sám. K tomu treba uviesť, že ak je uplatnený dovolací dôvod zmätočnosti, tak dovolací súd preskúmava napadnuté rozhodnutie iba z hľadiska uplatnenej vady zmätočnosti. Žalobca ako dovolací dôvod uviedol uloženie mu povinnosti zaplatiť preddavok na znalecké dokazovanie napriek tomu, že ako dôchodca nemá na to dostatok peňazí. Hoci tento dovolací dôvod formálne označil ustanovením § 421 CSP o nesprávnom právnom posúdení, tak podľa obsahu dovolacej argumentácie uplatnil dovolací dôvod podľa § 420 o zmätočnosti. Z viazanosti dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi podľa § 440 CSP vyplýva, že najvyšší súd skúma, či existuje dovolací dôvod, tak ako bol obsahovo vymedzený. Dovolací súd je viazaný tým, čo dovolateľ považuje

za nesprávne. Nie je však viazaný tým, ktorým zákonným ustanovením dovolateľ túto nesprávnosť označí.

14. Nemožno súhlasiť so sťažnostnou námietkou nesprávneho posúdenia obsahu podania žalobcu najvyšším súdom ako žiadosti o oslobodenie od súdneho poplatku podľa § 254 CSP. Z obsahu podania žalobcu vyplýva nesúhlas s povinnosťou zaplatiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania, hoc odôvodnený nesprávnou argumentáciou o stotožnení zákonného oslobodenia od súdneho poplatku podľa zákona o súdnych poplatkoch s individuálnym oslobodením podľa § 254 CSP. Podstatné je to, že žalobca túto nesprávnu argumentáciu v závere podania doplnil dôvetkom, že tým skôr mal byť oslobodený od povinnosti zaplatiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania, že ani jeho dôchodok mu ho neumožňuje zaplatiť. To, že sa žalobca domáhal oslobodenia od povinnosti zaplatiť preddavok na trovy dôkazu, dostatočne zrozumiteľne vyplýva z časti C) formulára (návrh rozhodnutia), ktorá zostala nepovšimnutá okresným a krajským súdom a aj sťažovateľmi v ústavnej sťažnosti. Práve z tejto časti možno vyvodiť, že vôľou žalobcu, ktorú navonok prejavil, hoc nie v časti B) formulára (čoho sa podanie týka a čo sa ním sleduje), bolo, aby bol oslobodený od platenia preddavku na trovy dôkazu.

15. Namietané zrušujúce uznesenie najvyššieho súdu nerieši otázku zodpovednosti sťažovateľov za škodu na dome žalobcu. S konečnou platnosťou vyriešilo procesnú otázku, či mali súdy podanie žalobcu posúdiť podľa obsahu ako návrh na individuálne oslobodenie od súdneho poplatku podľa § 254 CSP a o tomto návrhu rozhodnúť, čo v okolnostiach veci sťažovateľov neprejudikuje ich zodpovednosť za škodu. Preto nemožno vysloviť porušenie práv sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktoré treba vždy vnímať s ohľadom na definitívny výsledok sporu pred všeobecnými súdmi. Opačný prístup by bol z pohľadu ústavného nesprávny, keďže by nevedol k ochrane základných na výsledok zameraných ústavných práv strán sporového konania, ale k tomu, že ústavný súd by vykonával dohľad nad tým, či opravné inštalácie všeobecného súdnictva pri svojich konaní definitívne nekončiacich postupoch a rozhodnutiach správne aplikujú podústavné právo. Preto bola ústavná sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov odmietnutá ako zjavne neopodstatnená.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. februára 2025

Robert Šorl
predseda senátu